

Sayı: 19896
Tarih: 11.09.2026

49328

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu* tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Eğitim hakkı, yalnızca çocukların bir okul binasına ulaşabilmesini değil; nitelikli, güvenli, parasız, erişilebilir ve çocuğun kimliğini, dilini ve kültürel varlığını gözetken bir eğitim alabilmesini gerektirir. Türkiye’de ise eğitim politikaları, tarihsel olarak Türkçe merkezli ve tek dilli bir anlayış üzerine kurulmuş; başta Kürtçe ve lehçeleri Kurmancî, Zazakî/Kirmanckî ve Soranî olmak üzere farklı anadillerin eğitim dili olarak kullanılması engellenmiştir. Kürtçe, milyonlarca yurttaşın yaşam dili olmasına rağmen eğitim sistemi içerisinde esas olarak seçmeli ders statüsüne hapsedilmiş; bu durum anadilin kuşaklar arası aktarımını, akademik gelişimini ve kamusal varlığını zayıflatmıştır.

2012 yılında Kürtçe Kurmancî ve Zazakî’nin “Yaşayan Diller ve Lehçeler” kapsamında seçmeli ders olarak müfredata alınması olumlu ancak yapısal olarak yetersiz bir adım olmuştur. Öğretmen yetersizliği, derslerin açılmasına ilişkin öğrenci sayısı koşulları, materyal eksikliği ve eğitim kademeleri arasındaki kopukluk nedeniyle bu derslere erişim fiilen sınırlandırılmaktadır. Daha önce Bakanlığa yöneltilen soru önergelerinde de aynı eğitim-öğretim yılına ilişkin Kürtçe seçmeli ders öğrenci sayılarının 59.372, 35.416 ve 30.104 şeklinde farklı açıklanmış olması, kamu politikalarının sağlıklı değerlendirilmesi bakımından veri şeffaflığı sorununu ortaya koymuştur.

Anadilde eğitim meselesi aynı zamanda eşit yurttaşlık ve demokratik toplum meselesidir. Bir çocuğun kendi anadilinde eğitim alamaması, yalnızca bir dersin eksikliği değil; kimliğinin, kültürel hafızasının ve toplumsal varlığının eğitim sistemi içerisinde karşılık bulamaması anlamına gelmektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 30’uncu maddesi çocukların kendi dillerini kullanma hakkını güvence altına almakta; Anayasa’nın eşitlik ve eğitim hakkına ilişkin hükümleri ise devletin eğitim hizmetlerine erişimde ayrımcılığı önleme yükümlülüğünü ortaya koymaktadır.

Bu eşitsizlik, Hakkâri ve bölge kentlerinde eğitim hizmetlerine fiziksel erişim bakımından da ağırlaşmaktadır. Hakkâri merkez ile Yüksekova, Şemdinli, Derecik ve Çukurca’da her eğitim-öğretim yılı başında öğretmen açığı, okul altyapısı, tamamlanmamış veya güçlendirme sürecindeki okul binaları ve taşımali eğitim sorunları yeniden gündeme gelmektedir. Geçtiğimiz dönem, Yüksekova’da 102 köyün 88’inde taşımali eğitim hizmetinin sağlanamadığı yönündeki saha ve yerel basın verileri, yüzlerce öğrencinin eğitim hakkına erişemediğine ilişkin ciddi bir tablo ortaya koymaktadır. Eğitim-Sen Hakkâri Şubesi de 2026-2027 eğitim-öğretim yılı öncesinde öğretmen açığı, okul binaları, taşımali eğitim, temizlik ve güvenlik personeli eksiklikleri konusunda uyarılarda bulunmuştur.

Taşımalı eğitim, coğrafi ve demografik koşullar nedeniyle bazı bölgelerde zorunlu bir araç olabilir; ancak öğrencilerin sürekli olarak uzak merkezlere taşınmasına dayalı bir eğitim modelinin kalıcılaştırılması, köylerde okul ve öğretmen bulunmamasını normalleştirmemelidir. Üstelik çocukların kendi yaşam alanlarından koparılarak başka merkezlerdeki okullara taşındığı bir sistemde anadilde eğitim olanağının bulunmaması, dilssel ve mekânsal eşitsizlikleri aynı anda derinleştirmektedir.

2026-2027 eğitim-öğretim yılının 14 Eylül 2026'da başlayacak olması nedeniyle sorunların eğitim yılı başladıktan sonra değil, öncesinde tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınması zorunludur. Bu kapsamda taşımalı eğitimin hangi köy ve yerleşimlerde zorunlu hale geldiğinin, kaç öğrenciyi etkilediğinin, ihalelerin nasıl yürütüldüğünün, servis güvenliği ve ödeme süreçlerinin, öğretmen ve okul ihtiyaçlarının ayrıntılı biçimde araştırılması gerekmektedir.

Anadilde eğitimin anayasal güvenceye alınması, Kürtçe başta olmak üzere anadillerde parasız ve nitelikli eğitim modellerinin geliştirilmesi, öğretmen yetiştirme ve materyal üretiminin kamusal olarak planlanması; aynı zamanda Hakkâri ve bölge kentlerinde öğrencilerin güvenli, nitelikli ve kesintisiz eğitime erişimini sağlayacak kalıcı bir kamu politikası oluşturulması demokratik hukuk devleti ve eşit yurttaşlık bakımından zorunluluktur.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri'de taşımalı eğitim güzergâhlarında kullanılan köy yollarının mevcut fiziki durumu Bakanlığınızca tespit edilmiş midir?
2. Yüksekova, Şemdinli, Derecik ve Çukurca'da öğrencilerin taşındığı güzergâhlarda bakım, onarım veya yol iyileştirme ihtiyacı bulunan kaç kilometrelik yol bulunmaktadır?
3. Kış aylarında kar, buzlanma ve heyelan nedeniyle taşımalı eğitimin aksamasına neden olabilecek riskli güzergâhların sayısı kaçtır?
4. Hakkâri'de eğitim hizmetinin kesintisiz sürdürülebilmesi için okul servislerinin kullandığı güzergâhlara ilişkin özel bir kış bakım ve ulaşım planı hazırlanmış mıdır?
5. Öğrencilerin okula ulaşmak amacıyla uzun mesafeler kat etmek zorunda kaldığı yerleşimlerde yol güvenliğinin artırılması için hangi yatırımlar planlanmaktadır?
6. Hakkâri'de son beş yılda taşımalı eğitim güzergâhlarına ilişkin kaç yol bakım ve iyileştirme projesi gerçekleştirilmiş, bunların toplam maliyeti ne olmuştur?
7. Geçtiğimiz dönem, Yüksekova'da taşımalı eğitim hizmetinin aksadığı bildirilen 88 köyün ulaşım altyapısına ilişkin Bakanlığınızın güncel tespitleri nelerdir?
8. Taşımalı eğitimin zorunlu hale gelmesinde köy yollarının ulaşım altyapısındaki yetersizliklerin payı nedir?
9. Hakkâri'de öğrencilerin kendi yerleşim yerlerinde eğitim alabilmesini sağlamak amacıyla okul yatırımlarıyla birlikte ulaşım altyapısının geliştirilmesine yönelik ortak bir plan hazırlanmakta mıdır?
10. 2026-2027 eğitim-öğretim yılı başlamadan önce Hakkâri'de taşımalı eğitim güzergâhlarında öğrencilerin güvenli ulaşımını sağlamak amacıyla tamamlanması planlanan yol bakım ve iyileştirme çalışmaları hangileridir?